

Daňová soustava – Nepřímé daně

1 Daň

Daň – povinná a nenávratná platba FO i PO sloužící k zajištění příjmů státního rozpočtu. Je právně vynutitelná.

2 Daňový systém

Daňový systém je v každé zemi stanoven příslušným zákonem a jednotlivé země se mohou v daních výrazně lišit. Daňová soustava určitého státu vždy odráží konkrétní ekonomické podmínky a ne náhodou patří daňové zákony ve všech zemích světa jako nejčastěji novelizované. Daňový systém je trvalé hledání kompromisu mezi státem a plátcí i poplatníky. Ročně u nás dochází ke 200 -300 změnám v daňových zákonech.

Stát – potřebuje vybrat co nejvíce peněz, aby mohl rozvíjet své aktivity

Občané a firmy – naopak chtějí odvádět co nejméně daní, aby jim zůstalo co nejvíce po své potřeby.

Řada daní je svázána s mezinárodním obchodem a pohybem kapitálu (zamezení dvojitého zdanění, sepsání dohod s jinými státy).

Stát musí respektovat sociální únosnost daní a zohledňovat ekonomická a technická kritéria vybíratelnosti a vymahatelnosti.

Poslední daňová reforma v ČR proběhla k 1. 1. 1993. Daňový systém měl stanoveny následující principy:

- Spravedlnost zdanění – stejné podmínky pro různé typy subjektů tuzemské i zahraniční firmy
- Všeobecnost zdanění podléhají všechny typy vlastnictví
- Účinnost zdanění – vhodným zdaněním stimulovat žádoucí aktivity (slevy na daních, charita, úlevy ZTP, apod.)
- Harmonizace – sbližování naší daňové soustavy s EU (zrušili jsme daň z obratu, zavedli DPH)

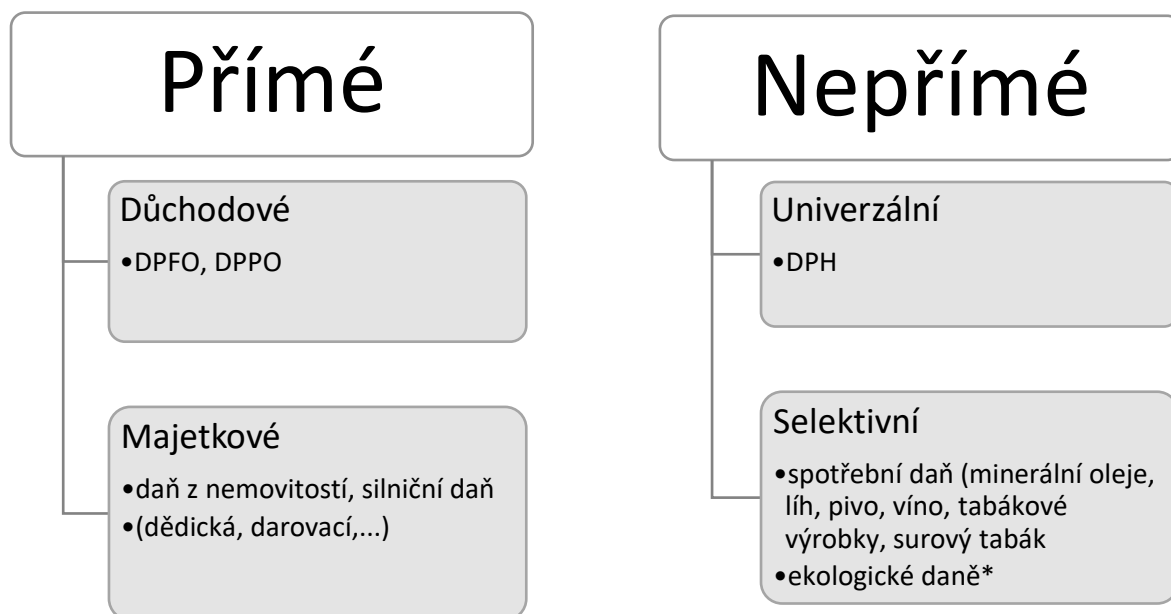
3 Poplatníci a plátcí daní

Poplatník – FO i PO, z jejichž peněz e daň placena

Plátce – FO i PO, která má ze zákona povinnost odvést daň státu. Plátce i poplatník jsou někdy jedna osoba (platíme daň z nemovitostí), ale např. i DPH.

Daňová soustava – Nepřímé daně

4 Členění daní

* od 1. 1. 2008 jsou vybírány nové daně – k ochraně životního prostředí (Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, Daň z pevných paliv a Daň z elektřiny).

4.1 Nepřímé daně

Platíme je při každém nákupu zboží a služeb, kterými jsou tyto daně zatíženy. Jsou tedy vybírány v ceně nakupovaného zboží nebo poskytovaných služeb. Poplatníci jsou spotřebitelé. Uhradíme je prodávajícímu, který má pak povinnost tuto daň státu odvést. Jedná se o zdanění spotřeby. Nepřímé daně jsou součástí konečné ceny, čímž jejich zvýšení přispívá více k růstu inflace.

4.2 Přímé daně

Každý poplatník podává přímo na FÚ daňové přiznání a daň přímo uhradí nebo jsou daně vybírány srážkou u zdroje (zaměstnanci). Jedná se o zdanění důchodu, vyšší daně vyvolávají u poplatníků větší odpor.

5 Daň z přidané hodnoty (DPH)

- Je nepřímou daní univerzální
- Tvoří část ceny výrobků a služeb
- Je vybírána postupně při každém prodeji

Před vstupem do EU musela ČR harmonizovat svůj zákon o DPH se směrnicemi EU, aby ihned po našem vstupu mohl fungovat volný trh (byly zrušeny pohraniční celní kontroly, deklarace zboží pro státy EU).

- Vznikly nové pojmy:
 - o Dodání zboží do jiného členského státu (Export do EU)
 - o Pořízení zboží z jiného členského státu (Import z EU)
- Zahraniční obchod s nečlenskými státy
 - o Vývoz – export mimo EU
 - o Dovoz – import ze zemí mimo EU

Daňová soustava – Nepřímé daně

5.1 Předmět daně

- Dodání zboží za úplatu osobou povinnou k dani
- Poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani
- Pořízení boží z jiného členského státu za úplatu
- Pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou nepovinnou k dani (občanem)
- Dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku

→ Předmětem daně jsou veškerá zdanitelná plnění za úplatu včetně nepeněžního vyjádření.

6 Uplatnění DPH v tuzemsku

Poplatníkem daně je kupující

Plátcem daně je prodávající – ne každý prodávající musí být plátcem.

Zákon definuje, že osoba povinná k dani je FO nebo PO, která uskutečňuje ekonomické činnosti – soustavná činnost za účelem získání příjmů (výroba, obchod, služby, nezávislá činnost,...).

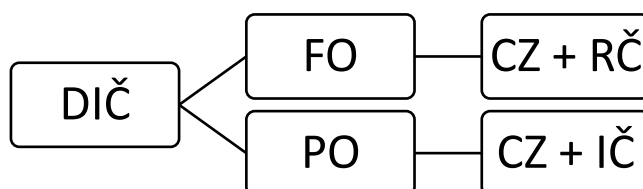
6.1 Plátce DPH (§ 6 Zákona o DPH – 235/2004 Sb.)

Plátcem se stane osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejméně 12 bezprostředně po sobě jdoucích 12 měsíců přesáhne nově od roku 2023 obrat 2 000 000 Kč.

Osoba povinná k dani je plátcem od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat, nestane-li se plátcem dříve. Přihlášku k registraci musí na FÚ předložit do 15 dnů po skončení měsíce. Ostatní se mohou přihlásit kdykoli dobrovolně.

Změna 2023! Pokud dosáhl můj obrat 2 mil Kč za posledních 12 měsíců, musím dát na FÚ přihlášku (registraci) k DPH.

FÚ přidělí při registraci daňové identifikační číslo (DIČ)

Uskutečnění zdanitelného plnění a vznik daňové povinnosti – je dnem dodání zboží či poskytnutí služby. (Na daňových dokladech bývá uvedeno DUZP = datum uskutečnění daňové povinnosti).

Základem daně je peněžní částka snížena o daň

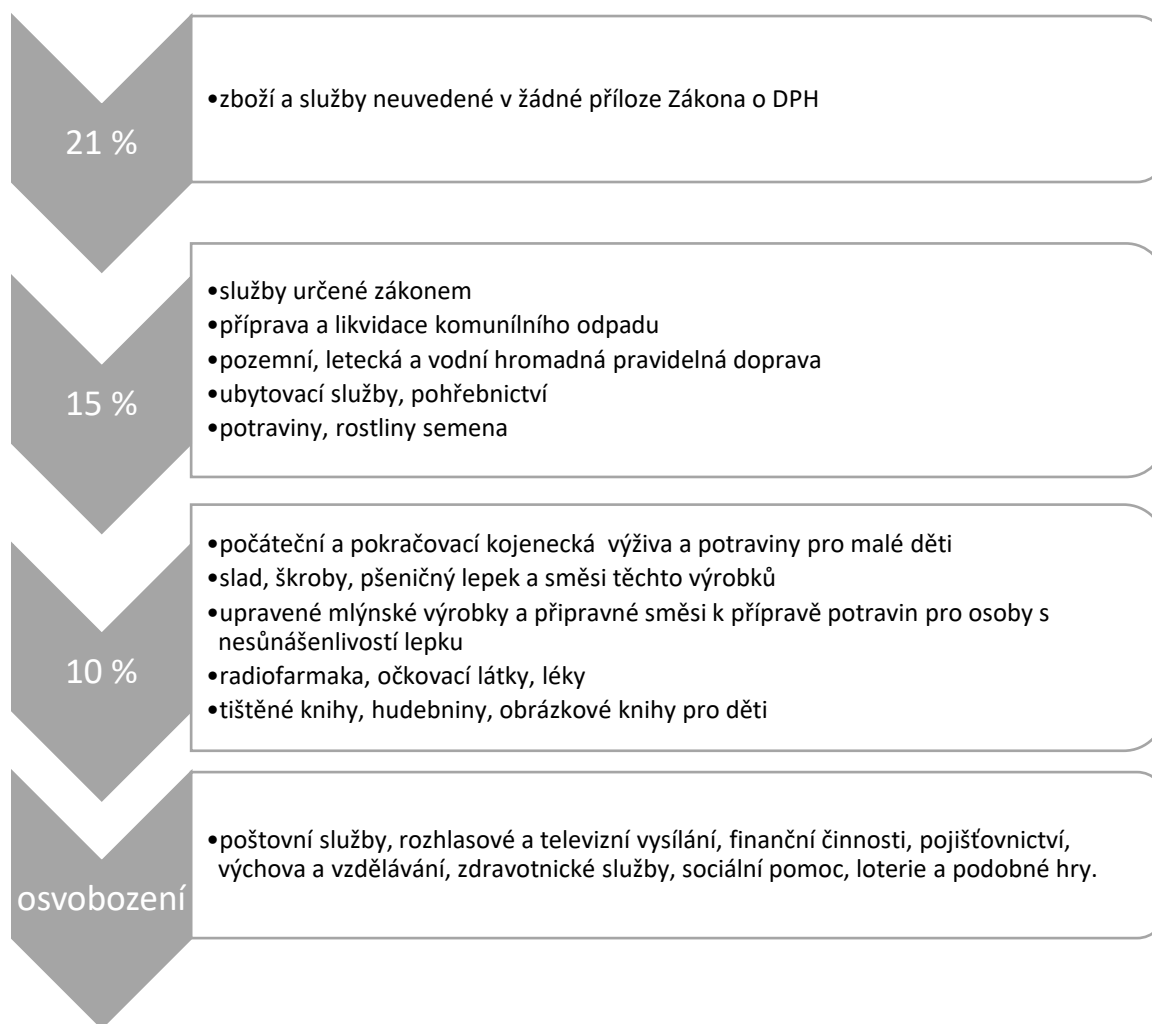
Výpočet daně

- Zdola ze základu → základ * sazba daně v desetinném tvaru ($1\,000 * 0,21 =$ výše daně)
- Shora včetně daně → částka celkem (vč. DPH) : 1,21 nebo 1,15 nebo 1,1
- **Výpočet používám matematický, nikoli koeficient!!!**

Daňová soustava – Nepřímé daně

6.2 Sazby DPH

6.3 Zdaňovací období

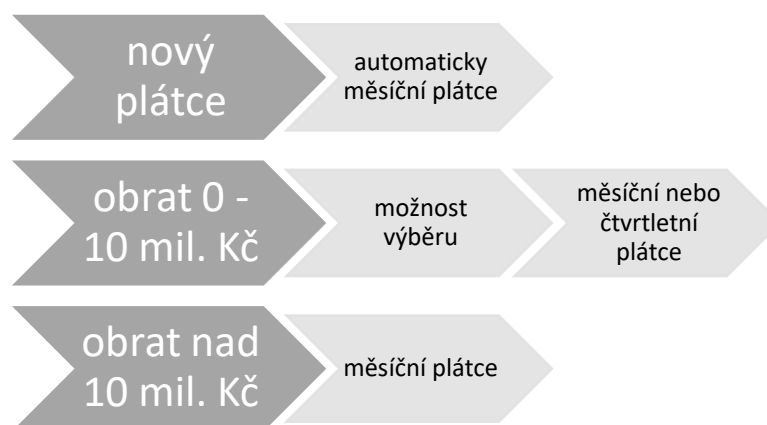
Zdaňovacím obdobím je 1 kalendářní měsíc (§ 99 Zákona o DPH)

6.3.1 Změna zdaňovacího období

Plátce se může rozhodnout, že jeho zdaňovacím obdobím pro příslušný kalendářní rok je kalendářní čtvrtletí, pokud:

- Jeho obrat za předcházející kalendářní rok nepřesáhl 10 000 000 Kč
- Není nespolehlivý plátcem
- Není skupinou (např. skupina podnikatelů podnikající pod jedním názvem)
- Změnu zdaňovacího období oznámí správci daně (FÚ) do konce měsíce ledna příslušného kalendářního roku. (Jestliže chce být čtvrtletním plátcem, musí to oznámit FÚ nejpozději do 31. 1. 202x. Od ledna jsem tedy čtvrtletní plátcem.)

Daňová soustava – Nepřímé daně

Nově registrovaný plátce je automaticky měsíčním plátcem DPH. O změnu si může požádat nejdříve po uplynutí 12 měsíců, ovšem nejpozději vždy k 31. 1.

Svou podnikatelskou činnost jsem začala vykonávat 1. 10. 2021. Stala jsem se dobrovolným plátcem DPH a jsem **měsíčním** plátcem DPH. Po 12 měsících si můžu zažádat o změnu. Žádost jsem podala 4. 10. 2022. **Čtvrtletním** plátcem DPH se ovšem mohu stát až **od 1. 1. 2023**.

Pokud se **čtvrtletní plátce** stane tzv. **nespolehlivým plátcem**, (včas neplní podmínky plynoucí ze zákona o DPH – neodvádí daně, pozdě podává daňové přiznání, kontrolní hlášení,...) může FÚ rozhodnout o změně zdaňovacího období a tak se tento plátce stane **měsíčním plátcem DPH**, a to **od následujícího kalendářního čtvrtletní** po tom, kdy se stan nespolehlivým plátcem.

6.4 Postup přiznání a odvodu DPH

Po skončení zdaňovacího období (měsíc, čtvrtletí) musí plátce podat daňové přiznání (DP), kde uvede daně na vstupu a na výstupu. Rozdílem daně na vstupu i výstupu se vypočte buď vlastní daňová povinnost, nebo nadměrný odpočet.

DPH vybírají FÚ, a pokud se jedná o dovoz z nečlenských zemí, tak celnice.

Daň na vstupu → při **pořízení** zboží, materiálu, služby

Daň na výstupu → při **prodeji** zboží, materiálu, služby

Daň na vstupu > Daň na výstupu → nadměrný odpočet (FÚ nám vrátí)

Daň na výstupu > Daň na vstupu → daňová povinnost (platíme FÚ)

Daňová soustava – Nepřímé daně

6.4.1 Povinná elektronická forma podání

Plátce je povinen podat elektronicky na elektronickou adresu podatelny zveřejněnou správcem daně:

- **Daňové přiznání** nebo dodatečné daňové přiznání nebo opravné daňové přiznání, přílohy k daňovému přiznání
- **Kontrolní hlášení** – podává se vždy s daňovým přiznáním, je to přehled o uskutečněných a přijatých zdanitelných plnění (v Kč), zaznamenává se i DIČ FO a PO, pro kterou bylo plnění uskutečněno (přijato)
- **Souhrnné hlášení** – podává se v případě, že obchodujeme se zahraničím, je to přehled částek a DIČ obchodních partnerů.

Daňové přiznání a kontrolní hlášení se předkládá vždy do 25. dne po skončení zdaňovacího období.

V případě čtvrtletního plátce:

1. Q	1. 1. – 31. 3.202x	DP do 25. 4. 202x
2. Q	1. 4. – 30. 6. 202x	DP do 25. 7. 202x
3. Q	1. 7. – 30. 9. 202X	DP do 25. 10. 202x
4. Q	1. 10. – 31. 12.202x	DP do 25. 1. 202x+1

Opravné daňové přiznání – mohu podat tehdy, jestliže jsem podala řádné daňové přiznání, zjistila chybu a ještě neuplynul termín **řádného podání** (viz termíny výše) Podávám celé nové (opravené) DP.

Dodatečné daňové přiznání – podávám tehdy, jestliže jsem zjistila chybu v přiznání, které bylo již podáno a termín pro podání řádného DP již uplynul (např. po půl roce). Pak podávám dodatečné DP, kde jsou vyplněny pouze ty řádky, kde byla chyba.

Elektronicky se podává řádné DP vč. kontrolního hlášení (příp. souhrnného hlášení). Zasílá se buď prostřednictvím datové schránky, nebo přes portál daňové správy.

7 Uplatňování DPH

7.1 Při obchodu se zeměmi EU

- **Zboží z ČR do EU - oba plátcí DPH** → na faktuře musí být DIČ, firma nakupující zboží musí přiznat daň až ve své zemi a uplatnit si nárok na odpočet (samovyměření, nárok na odpočet) jedná se o režim tzv. **reverse charge** (přenesená daňová povinnost)
- **Zboží z EU (plátce DPH) do ČR (neplátce DPH)** → sazba DPH je dle státu dodavatele (např. 20 % Slovensko) a DPH odvádí dodavatel (na Slovensku)
- **Zboží je dodáváno neplátcí DPH** → je dodáváno se sazbou DPH 0 %.

7.2 Při obchodu s třetími zeměmi (nečlenské státy)

Základem DPH je celní hodnota zboží + clo + spotřební daň (pokud je).

- Dovážející podnik má právo na odpočet DPH tak, jako u tuzemských dodávek.
- Pokud firma vyváží mimo EU, DPH v ČR neplatí. Při kontrole z FÚ se musí ale prokázat platným JCD, že bylo exportováno do třetí země.

Daňová soustava – Nepřímé daně

8 Spotřební daň (SD)

Je nepřímou selektivní daní, vybírána prostřednictvím prodeje vybraných druhů zboží. Správu SD převzaly celní orgány a byl zaveden režim podmíněného osvobození od SD. Umožňuje volný oběh zboží bez daně až do dodání konečnému spotřebiteli. Základním principem je používán tzv. daňových skladů.

Předmětem SD jsou v EU vyrobení a do EU dovezené uhlovodíková paliva a maziva, líh a lihoviny, pivo víno, tabákové výrobky.

- Zdaňovacím obdobím je jeden měsíc
- Plátcí SD jsou výrobci a dovozci.
- Poplatníkem jsou koneční spotřebitelé.
- Sazby SD jsou stanoveny samostatně v závislosti na druhu výrobku a měrných jednotkách. Velikost SD není závislá na ceně výrobku. SD se započítává do základu daně pro výpočet DPH.

9 Daně pro životní prostředí (ekologické daně)

- Daň ze zemního plynu
- Daň z pevných paliv
- Daň z elektřiny

Správu vykonávají celní orgány

- plátcí jsou dodavatelé
- poplatníci jsou koneční spotřebitelé